

Valtuustoaloite Pirunkallion seudun ja lähialueiden kaavoittamisesta puistoalueeksi

Kunnanvaltuusto 22.04.2024 § 28

Valtuutettu Katri Heinmurto ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 22.4.2024:

” Esitämme, että kunnan ostama metsäkiinteistö 505-407-11-1343 eli Pirunkalliona tunnetun kallion seutu, kunnan aiemmin hankkiman ”Antinpelto”-kiinteistön 505-407-11-1452 pohjoisosa Karjalaisentien lenkkeilyreitillä varrella sekä soveltuvin osin kunnan omistamat alueet Kartanonsuon ympäristöstä kaavoitetaan virkistyskäyttöön ja maisemallisista syistä kuntalaisten virkistyskäyttöön tarkoitettuksi puisto-, luonto- ja lähiliikunta-alueeksi.

Keskeinen ja kävelen keskusta-alueelta ja sen kouluilta saavutettavissa oleva luonto- ja lähiliikuntapuistoalue tukisi kunnan strategista tavoitetta kuntalaisten hyvinvoinnin vahvistamisesta suunnitelmallisesti muun muassa lähiliikuntaan panostamalla. Alue tukisi myös strategista tavoitetta yhteisöllisyyden tukemisesta kohtaamispaikkoja järjestämällä ja kuntakuvan viihtyisyyteen satsaamalla.

Mäntsälään tarvitaan kipeästi kuntalaisten lähiliikuntakohteita ympärivuotisine lenkkeily- ja latuverkostoineen ja taukopaikkoineen. Mäntsälään on houkuteltu ja muuttanut ihmisiä luonnon lähelle, joten kaavoituksen keskelle on jätettävä luontoa. Näin voisimme olla parhaan arjen paikkakunta myös luonnosta pitävälle ja edistää kestävästä elämäntapaa. Puisto-, ulkoilu- ja virkistysalue olisi veto- ja pitovoimatekijä.

”Karjalaistenlenkin” peltomaisemat ovat myös maisemallisesti tärkeä osa mäntsäläläistä perinnemaisemaa.

Lisäksi Kartanonmetsässä on kunnan Sitowisella teettämien luontoselvitysten mukaan poikkeuksellisia luontoarvoja ja uhanalaista jalopuulehtoa. Tutkijan mukaan osalla metsäalueita on erinomainen lahoppuujatkumo ja monipuolinen ikärakenne eli rakennepiirteitä, jotka ovat monimuotoisuudelle tärkeitä ja jotka puuttuvat yleensä talousmetsistä. Jalopuulehdot ovat itsessään uhanalainen luontotyyppi. Selvityksissä havaitut arvokkaat luontokohteet ja valmistumassa oleva raportti tulisi huomioida päätöksenteossa.

On kuitenkin tärkeää, että kaavoitus mahdollistaa jatkossakin myös metsänhoidolliset toimenpiteet, muun muassa kirjanpajan laajemman leviämisen estämiseksi.

Mäntsälässä 22.4.2024”

Päätösehdotus

Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Liite 1. Aloite

Esittelijä	Kunnanjohtaja Laurila Hannu
Päätösehdotus	Kunnanhallitus lähettää aloitteen kuntakehityspalveluille valmisteltavaksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kuntakehityslautakunta 12.06.2024 § 65

Kuntakehityspalvelut pitää aloitetta tärkeänä. Se vastaa kunnan strategiaan kirjattuihin kärkitavoitteisiin yhteisöllisyyden tukemisesta kohtaamispaikkoja järjestämällä ja kuntakuvan viihtyisyyteen satsaamalla, vahvistamalla kuntalaisten hyvinvointia suunnitelmallisesti mm. liikkumisen, lähiliikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden kehittämällä sekä maankäytön ja liikkumisen edistämällä ympäristöä ja lähiluontoa arvostaen.

Alueiden tulevaisuuden toiminta ja maankäyttö ratkaistaan yleis- ja asemakaavoituksella.

Metsäkiinteistö 505-407-11-1343 eli Pirunkalliona tunnetun kallion sekä Kartanonsuon alueella on Kirkonkylän osayleiskaava 2020:ssa (14.6.2004) MU-merkintä: "Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ulkoilumahdollisuuksien järjestämiseen ja parantamiseen sekä ulkoilusta mahdollisesti aiheutuvien haittojen vähentämiseen. Alueen rakentamisessa noudatetaan kunnan rakennusjärjestystä. Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista lupaa." Itse Kartanonsuo on osayleiskaavassa merkinnällä s: "Arvokas luontoalue. Alueen suunnittelussa ja alueella suoritettavissa toimenpiteissä on huolehdittava alueen luontoarvojen säilymisestä. Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman MRL 128 §:n mukaista lupaa."

Tekeillä olevassa Mäntsälän strategisessa yleiskaavassa 2050:ssa Pirunkallion alue on kaavailtu merkittäväksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi elinkeinoalueeksi, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta. Merkinnällä osoitetaan luonnonolosuhteiltaan vetovoimaisia, ulkoilun ja retkeilyn kannalta tärkeitä vyöhykkeitä. Alue varataan pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä ulkoiluun ja retkeilyyn. Metsän hoidossa on otettava huomioon alueen virkistyskäyttö ja maisemalliset arvot. Alueen metsänhoidossa noudatetaan metsälain säädöksiä.

Kartanonsuo on maakunnallisesti arvokas metsälain mukainen vähäpuustoinen kallioisten harjanteiden väliin kehittynyt pitkänomainen suo. Kartanonsuo tulee säilyttää luonnontilaisena ja sitä reunustavia reunametsiä tulisi käsitellä varovasti (Mäntsälän kirkonkylän osayleiskaava-alueen luontoselvitykset 2018, Lumotron 2019). Mäntsälän strateginen yleiskaava 2050 / Kasvillisuus- ja luontotyypiselvityksessä (Sitowise 1.4.2024) todetaan, että Kartanonsuon metsä on varttunutta mustikkatyyppin kangasta ja kuusi- ja pihtavaltaista. Siellä on runsaasti pientä vaahteraa ja monen kokoista haapaa.

Aluskasvillisuus on hyvin niukkaa rinteissä ja lahoppuuta on hyvin. Kartanonsuon kapean keidasrämeeen puina ovat kuusi, mänty ja koivu. Alue on reunoiltaan kuivahtanut ja hierman pajukoitunut; keskellä polkuja ja kosteampia juotteja suon suuntaisesti.

"Karjalaistenlenkin" peltomaisemat, jossa "Antinpelto"-kiinteistö 505-407-11-1452 sijaitsee ja Karjalaisentien lenkkeilyreitti kulkee, ovat maisemallisesti tärkeitä osia mäntsäläläisessä perinnemaisemassa. Kirkonkylän osayleiskaava 2020:ssa alueella on MT-merkintä: "Maatalousalue. Alue varataan pääasiassa maatalouskäyttöön. Peltoalueilla on myös maisemallista arvoa. Rakentamisen sijoittamista peltoalueille tulee välttää. Rakentamisen sopeutumiseen maisemaan ja olemassa olevaan rakennuskantaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Muuten rakentamisessa on noudatettava kunnan rakennusjärjestystä. Alueella suoritettavissa toimenpiteissä on otettava huomioon, että ne eivät aiheuta maatalouden harjoittamista." Tekeillä olevassa Mäntsälän strategisessa yleiskaavassa 2050:ssa alue on kaavailtu merkittäväksi ensisijaisesti maa- ja metsätalouden elinkeinoalueeksi, jonka maankäytön suunnittelussa tulee edistää näiden toimintamahdollisuuksia. Yleiskaavan strateginen luonne huomioiden ulkoilureittiä ei yleiskaavaan merkitä, vaan ulkoilureittien sopivat linjaukset ja sijainnit tutkitaan asemakaavavaiheessa. Strategisessa yleiskaavassa tutkitaan myös asumisen vyöhykettä Karjalaistentien ympäristöön, mikä tulee huomioida alueen kokonaissuunnittelussa.

Tekninen ja elinvoimapalvelu vastaa mm. sekä maankäytöstä että puistojen ja yleisten alueiden rakentamisesta ja ylläpidosta. Samassa palvelukokonaisuudessa kaavoitus rakentamisen ja ylläpidon asiantuntijoiden kanssa hyvässä yhteistyössä mahdollistaa metsäalueilla tarvittavat metsänhoidolliset toimenpiteet.

Valmistelija	kaavoituspäällikkö Maria Isotupa, maria.isotupa(at)mantsala.fi
Esittelijä	Kuntakehitysjohtaja Gummerus Vesa
Päätösehdotus	Kuntakehityslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle vastauksenaan valtuustoaloitteeseen seuraavaa: Valtuustoaloitteessa puisto-, luonto- ja lähiliikunta-alueeksi esitettyjen alueiden maankäyttö ratkaistaan yleis- ja asemakaavoituksella, jolloin toiminta ja käyttö tutkitaan kokonaisuutena. Kaavoitusprosessin mukaisesti samalla arvioidaan vaikutukset mm. luontoon, virkistykseen, terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen ja rakennettuun ympäristöön sekä niiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Metsäkiinteistö 505-407-11-1343 eli Pirunkalliona tunnetun kallion seudun, "Antinpelto"-kiinteistön 505-407-11-1452 pohjoisosan sekä Kartanonsuon ympäristössä olevien kunnan omistamien alueiden nykyinen kaavatilanne jo mahdollistaa alueiden kehittämisen pääosin puisto-, luonto- ja lähiliikunta-alueiksi. Pykälä tarkastetaan kokouksessa.
Päätös	Kuntakehityslautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle vastauksenaan valtuustoaloitteeseen seuraavaa: Valtuustoaloitteessa puisto-, luonto- ja lähiliikunta-alueeksi esitettyjen alueiden maankäyttö ratkaistaan yleis- ja asemakaavoituksella, jolloin toiminta ja käyttö tutkitaan kokonaisuutena. Kaavoitusprosessin mukaisesti samalla arvioidaan vaikutukset mm. luontoon, virkistykseen, terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen ja rakennettuun ympäristöön sekä niiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin. Metsäkiinteistö 505-407-11-1343 eli Pirunkalliona tunnetun kallion seudun, "Antinpelto"-kiinteistön 505-407-11-1452 pohjoisosan sekä Kartanonsuon ympäristössä olevien kunnan

omistamien alueiden nykyinen kaavatilanne jo mahdollistaa alueiden kehittämisen pääosin puisto-, luonto- ja lähiliikunta-alueiksi. Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Kunnanhallitus 17.06.2024 § 131
333/10.02.03/2024

Esittelijä	Kunnanjohtaja Laurila Hannu
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi kuntakehityslautakunnan vastauksen liittyen valtuustoaloitteeseen Pirunkallion seudun ja lähialueiden kaavoittamisesta puistoalueeksi. Kunnanhallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn edelleen valtuustolle tiedoksi.
Käsittely	Kuntakehitysjohtaja Vesa Gummerusta kuultiin asiantuntijana pykälän yhteydessä.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.